

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Αντιμετώπιση νέων μορφών βίας κατά των γυναικών - Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1385 - Πρόσθετες ρυθμίσεις στον νόμο περί ενδοοικογενειακής βίας - Αναδιοργάνωση των ιατροδικαστικών υπηρεσιών - Ενίσχυση της λειτουργίας της Eurojust - Μέτρα για την προστασία των ανηλίκων και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας - Δικονομικές διατάξεις αρμοδιότητας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και άλλες ρυθμίσεις»

Ι. Γενικές παρατηρήσεις

Το νομοσχέδιο, υπό τον τίτλο «Αντιμετώπιση νέων μορφών βίας κατά των γυναικών - Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1385 - Πρόσθετες ρυθμίσεις στον νόμο περί ενδοοικογενειακής βίας - Αναδιοργάνωση των ιατροδικαστικών υπηρεσιών - Ενίσχυση της λειτουργίας της Eurojust - Μέτρα για την προστασία των ανηλίκων και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας - Δικονομικές διατάξεις αρμοδιότητας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και άλλες ρυθμίσεις», όπως διαμορφώθηκε από τη Διάρκη Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αποτελείται από 92 άρθρα.

Το Μέρος Α΄ (άρθρα 1-21) αποτελείται από έξι κεφάλαια και αφορά στην αντιμετώπιση νέων μορφών βίας κατά των γυναικών και, ειδικότερα, στην ενσωμάτωση της Οδηγίας 2024/1385, καθώς και πρόσθετες ρυθμίσεις για την ενδοοικογενειακή βία. Το πρώτο κεφάλαιο (άρθρα 1-2) περιλαμβάνει δύο άρθρα σχετικά με τον σκοπό και το αντικείμενο των ρυθμίσεων. Το δεύτερο κεφάλαιο (άρθρα 3-4) αναφέρεται στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας και σε ορισμούς. Το τρίτο κεφάλαιο (άρθρα 5-9) περιλαμβάνει αδικήματα

που αφορούν στη γενετήσια εκμετάλλευση γυναικών και παιδιών και στην εγκληματικότητα στον χώρο της πληροφορικής. Με το άρθρο 5 αντικαθίσταται το άρθρο 315 του ΠΚ για τον ακρωτηριασμό γεννητικών οργάνων, ενώ με το άρθρο 6 προστίθεται νέα παράγραφος στο άρθρο 330 του ΠΚ, σχετικά με τον καταναγκασμό σε γάμο. Αλλαγές επέρχονται και στο άρθρο 333 του ΠΚ σχετικά με την απειλή. Με το άρθρο 8 προστίθεται νέα παράγραφος στο άρθρο 337 του ΠΚ, η οποία αφορά σε παρενοχλητική συμπεριφορά μέσω διαδικτύου («κυβερνοπαρενόχληση»). Νέα παράγραφος προστίθεται με το άρθρο 9 και στο άρθρο 184 του ΠΚ σχετικά με τη διέγερση σε διάπραξη εγκλημάτων, βιαιοπραγίες ή διχόνοια με τη χρήση της τεχνολογίας. Το τέταρτο κεφάλαιο (άρθρα 10-12) αφορά στη διαδικασία καταγγελίας, στο πλαίσιο προστασίας και ικανοποίησης, καθώς και στην περίθαλψη και αποζημίωση των θυμάτων. Ειδικότερα, το άρθρο 10 τροποποιεί τη διαδικασία υποβολής καταγγελίας εγκλημάτων βίας κατά των γυναικών ή εξ οικείων βίας, ενώ το άρθρο 11 περιλαμβάνει ρυθμίσεις σχετικά με την κοινωνική συμπαράσταση, τις υποχρεώσεις επαγγελματιών, την ατομική αξιολόγηση θυμάτων, καθώς και τη διαχείριση της δευτερογενούς θυματοποίησης. Με το άρθρο 12 προβλέπονται μέτρα για την αφαίρεση διαδικτυακού υλικού. Το πέμπτο κεφάλαιο (άρθρα 13-20) περιλαμβάνει πρόσθετες ρυθμίσεις σχετικά με την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας. Συγκεκριμένα, το άρθρο 13 τροποποιεί το άρθρο 7 του ν. 3500/2006 για να περιλάβει την απειλή μέσω επίμονης καταδίωξης ή αθέμιτης παρακολούθησης. Με το άρθρο 14 προστίθεται νέο άρθρο στον ν. 3500/2006 με αριθμό «10Α», το οποίο περιλαμβάνει ρυθμίσεις σχετικές με την προδικασία, τη λήψη προληπτικών μέτρων και μέτρων δικονομικού καταναγκασμού, την αρμοδιότητα, την παραπομπή, την εκδίκαση και την εκτέλεση της ποινής. Αλλαγές επέρχονται με το άρθρο 15 και στο άρθρο 11 άρθρο 2 του ν. 3500/2006. Με το άρθρο 16 τροποποιείται το άρθρο 12 του ν. 3500/2006, στο πλαίσιο του οποίου πλέον προβλέπεται, μεταξύ άλλων, και η δυνατότητα απόρριψης συμφωνίας διαμεσολάβησης από τον εισαγγελέα, με αιτιολογημένη διάταξή του. Με το άρθρο 17 επέρχονται αλλαγές στο άρθρο 13 του ν. 3500/2006, ενώ με το άρθρο 18 τροποποιείται το άρθρο 18 του ν. 3500/2006 σχετικά με την επιβολή περιοριστικών όρων. Το άρθρο 19 τροποποιεί το άρθρο 19 του ν. 3500/2006 σχετικά με την εξέταση των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας. Τέλος, με το άρθρο 20 προστίθενται στο άρθρο 23 του ν. 3500/2006 επαγγελματίες (φαρμακοποιοί και φυσιοθεραπευτές) που έχουν υποχρέωση αναφοράς εγκλημάτων ενδοοικογενειακής βίας. Στο έκτο κεφάλαιο (άρθρο 21) περιλαμβάνεται τελική διάταξη, με την οποία ενσωματώνονται ρυθμίσεις της Οδηγίας 2024/1385.

Το Μέρος Β΄ (άρθρα 22-38), φέρει τον τίτλο «Μέτρα για την προστασία

των ανηλίκων και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας - Τροποποιήσεις Ποινικού Κώδικα και Κώδικα Ποινικής Δικονομίας». Στο Κεφάλαιο Α' (άρθρα 22-23) αναφέρονται ο σκοπός και το αντικείμενο των ρυθμίσεων του κεφαλαίου. Το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 24-33) περιλαμβάνει αλλαγές στον Ποινικό Κώδικα. Ειδικότερα, με το άρθρο 24 τροποποιείται το άρθρο 110 του ΠΚ και προβλέπεται η δυνατότητα συμμετοχής του υποστηρίζοντος την κατηγορία στη διαδικασία χορήγησης υπ' όρον απόλυσης. Με το άρθρο 25 προστίθεται νέα παράγραφος στο άρθρο 124 του ΠΚ σχετικά με τα αναμορφωτικά μέτρα, ενώ με το άρθρο 26 αλλάζει το ηλικιακό όριο κατά το οποίο παύει αυτοδικαίως η ισχύς των αναμορφωτικών μέτρων στο πλαίσιο του άρθρου 130 του ΠΚ. Με το άρθρο 27 τροποποιείται ο τίτλος και το περιεχόμενο του άρθρου 231 του ΠΚ, ενώ αντικαθίσταται και το άρθρο 10 του ν. 3500/2006. Το άρθρο 28 επιφέρει αλλαγές στο αδίκημα της συμπλοκής που προβλέπεται στο άρθρο 313 του ΠΚ. Με το άρθρο 29 προστίθεται νέο άρθρο στον Ποινικό Κώδικα (323B) σχετικά με τη διευκόλυνση επαιτείας. Το άρθρο 30 τροποποιεί το άρθρο 339 του ΠΚ σχετικά με την παρακολούθηση γενετήσιων πράξεων από ανηλίκους, ενώ με το άρθρο 31 επέρχονται αλλαγές στο άρθρο 360 του ΠΚ σχετικά με την παραμέληση της εποπτείας ανηλίκου ή συμπαραστατούμενου. Τα άρθρα 32 και 33 τροποποιούν τα άρθρα 381 και 405 του ΠΚ σχετικά με την πλήρη ικανοποίηση σε εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας και κατά της περιουσίας αντιστοίχως. Το τρίτο κεφάλαιο (άρθρα 34-38) περιλαμβάνει αλλαγές στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Με το άρθρο 34 τροποποιείται το άρθρο 227 του ΚΠΔ σχετικά με την εξέταση ανηλίκων θυμάτων. Αλλαγές επέρχονται, με το άρθρο 35, και στο άρθρο 273 του ΚΠΔ σχετικά με την εξέταση του κατηγορουμένου. Το άρθρο 37 τροποποιεί το άρθρο 292 του ΚΠΔ σχετικά με τη δυνατότητα παράτασης της προσωρινής κράτησης. Τέλος, το άρθρο 38 τροποποιεί το άρθρο 296 του ΚΠΔ σχετικά με την αντικατάσταση των περιοριστικών όρων με προσωρινή κράτηση.

Το Μέρος Γ' (άρθρα 39-47), υπό τον τίτλο «Αναδιοργάνωση ιατροδικαστικών υπηρεσιών», περιλαμβάνει διατάξεις που αφορούν τον σκοπό (άρθρο 39) και το αντικείμενό του (άρθρο 40), την αρμοδιότητα της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας του Κράτους (άρθρου 1 του ν. 3772/2009 – ΦΕΚ Α' 112) και την ιατροδικαστική διερεύνηση ποινικής υπόθεσης, κατ' αντικατάσταση του άρθρου 2 του ν. 3772/2009 (άρθρο 41 του νομοσχεδίου), την πρόσληψη προσωπικού ειδικότητας Νεκροτόμων, του κλάδου ΥΕ Βοηθητικού Υγειονομικού Προσωπικού (άρθρου 3 της κ.υ.α. Γ6/Γ.Π.61696/2024, «Καθηκοντολόγιο Βοηθητικού Υγειονομικού Προσωπικού (...)» ΦΕΚ Β' 5254), με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, «για την κάλυψη επιτακτικών αναγκών των ιατροδικαστικών υπηρεσιών της χώρας» (άρθρο 42), το Πειθαρχι-

κό Συμβούλιο Ιατροδικαστών (άρθρο 43), πληροφοριακό σύστημα διαχείρισης των ιατροδικαστικών πράξεων (άρθρο 44), την άσκηση από ιατροδικαστή ιδιωτικού έργου με αμοιβή (άρθρο 45), την κάλυψη κενών οργανικών θέσεων ιατροδικαστών της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας του Κράτους από τους διοριστέους δυνάμει της υπ' αριθ. 31715/6-8-2021 (45' ΑΣΕΠ) Προκήρυξης του Υπουργού Δικαιοσύνης (άρθρο 46), καθώς και εξουσιοδοτικές διατάξεις (άρθρο 47).

Το Μέρος Δ' (άρθρα 48-52) φέρει τον τίτλο «Διατάξεις για την Ευρωπαϊκή Μονάδα Δικαστικής Συνεργασίας (Eurojust)». Στα άρθρα 48 και 49 περιλαμβάνεται ο σκοπός και το αντικείμενο των ρυθμίσεων. Με το άρθρο 50 τροποποιείται το άρθρο 1 του ν. 3663/2008 σχετικά με τα προσόντα που απαιτούνται για να αναλάβει ένας εισαγγελικός λειτουργός καθήκοντα στην Eurojust. Με το άρθρο 51 αντικαθίσταται το άρθρο 12 του ν. 3663/2008 και επιχειρείται εναρμόνιση με τον Κανονισμό 2018/1727, ως προς τη διαδικασία διαβίβασης από το Εθνικό Μέλος στην Eurojust επιχειρησιακών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Το άρθρο 52 τροποποιεί το άρθρο 13 του ν. 3663/2008 για τις κοινές ομάδες έρευνας, προσθέτοντας το έγκλημα διευκόλυνσης της εισόδου και εξόδου από το ελληνικό έδαφος πολίτη τρίτης χώρας στα εγκλήματα για τα οποία μπορεί να συσταθεί κοινή ομάδα έρευνας.

Το Μέρος Ε' (άρθρα 53-64), υπό τον τίτλο «Αλλαγές στην καθ' ύλη και κατά τόπο αρμοδιότητα των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων», αποτελείται από τρία Κεφάλαια, εκ των οποίων το Κεφάλαιο Α' περιλαμβάνει διατάξεις για τον σκοπό (άρθρο 53) και το αντικείμενο (άρθρο 55) του εν λόγω Μέρους. Το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 55-57) αφορά μεταβολές της καθ' ύλη αρμοδιότητας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, επί διαφορών από δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, καθώς και επί φορολογικών και τελωνειακών διαφορών, κατά τροποποίηση του σχετικών άρθρων 6 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999) και 205Α του ν. 4412/2026 (άρθρα 55 και 56 του νομοσχεδίου), καθώς και επί ακυρωτικών διαφορών, κατά τροποποίηση του άρθρου 1 του ν. 702/1977 (άρθρο 57 του νομοσχεδίου). Το Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 58-62) αφορά μεταβολές στην κατά τόπο αρμοδιότητα των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, επί φορολογικών διαφορών (άρθρο 58), στις προσβαλλόμενες με ανακοπή πράξεις διοικητικής εκτέλεσης για την είσπραξη δημοσίων εσόδων, στις οποίες προστίθεται η ατομική ειδοποίηση οφειλέτη του Δημοσίου (άρθρο 59), και στην καθ' ύλη και κατά τόπο δικαστική αρμοδιότητα (άρθρο 60), στην παθητική νομιμοποίηση επί ανακοπής κατά πράξης διοικητικής εκτέλεσης (άρθρο 61), καθώς και στην αφετηρία της προθεσμίας άσκησης της εν λόγω ανακοπής (άρθρο 62).

Το Μέρος ΣΤ' (άρθρα 63-89) περιλαμβάνει «Λοιπές διατάξεις», που αφορούν τις αρμοδιότητες του ένστολου προσωπικού της Δικαστικής Αστυνομίας (άρθρο 63), την αμοιβή μελών επιτροπών για τη διενέργεια ψυχομετρικών, αθλητικών και υγειονομικών εξετάσεων του διαγωνισμού για την πρόσληψη προσωπικού του αστυνομικού τομέα της Δικαστικής Αστυνομίας (άρθρο 64), την αντιποίηση φυσικοθεραπευτικού επαγγέλματος (άρθρο 65) και ιατρικού επαγγέλματος (άρθρο 66), στατιστικά στοιχεία και δεδομένα που τηρούν οι Εισαγγελίες Πρωτοδικών (άρθρο 67), τη διαδικασία ορισμού και τη διάρκεια της θητείας των ανακριτών και δικαστών ανηλίκων (άρθρο 68), την εναρμόνιση του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών (ν. 4938/2022) με την ενοποίηση του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας (ν. 5108/2024), ως προς το πεδίο εφαρμογής του (άρθρο 69), την ορκωμοσία (άρθρο 70) και τον αναδιορισμό (άρθρο 71) δικαστικών λειτουργών (άρθρο 71), τον περιορισμό των πόλεων που εξαιρούνται από τα κωλύματα εντοπιότητας των δικαστικών λειτουργών (άρθρο 72), την περικοπή μισθού δικαστικού λειτουργού, λόγω μη παροχής υπηρεσίας (άρθρο 73), τις προαγωγές και τοποθετήσεις δικαστικών λειτουργών (άρθρο 74), την ίδρυση Γραφείων Γραμματείας Επιθεώρησης στις έδρες Εφετείων και Εισαγγελιών Εφετών (άρθρο 75), τον διορισμό δόκιμων ή κριθέντων ως ανεπαρκών δικαστικών λειτουργών σε θέσεις διοικητικών υπαλλήλων (άρθρο 76), τις συνέπειες της μεταβολής της κατά τόπο αρμοδιότητας δευτεροβάθμιων δικαστηρίων (άρθρο 77), την ένταξη των ειρηνοδικών στη γενική επετηρίδα (άρθρο 78), την εγκυρότητα της επίδοσης σε περίπτωση παραλείψεων στη σχετική σημείωση επί του επιδιδόμενου εγγράφου ή στην απόδειξη παραλαβής, κατά τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (άρθρο 79), την προανάκριση (άρθρο 80), τον αγνώστου διαμονής κατηγορούμενο (άρθρο 81), τα έξοδα ανάκλησης της έγκλησης (άρθρο 82), την υποβολή «δήλωσης περιουσιακής κατάστασης» του ν. 5026/2023 (άρθρο 83), τη συνέχιση δίκης, επί ματαίωσης εξώδικης επίλυσης φορολογικής διαφοράς ή σιωπηρής απόρριψης σχετικού αιτήματος (άρθρο 84), τη μίσθωση ακινήτων για τη στέγαση δικαστηρίων (άρθρο 85), την παραχώρηση, σε φορείς του δημόσιου τομέα, της χρήσης κτηρίων ιδιοκτησίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης ή του Ταμείου Χρηματοδοτήσεως Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.) τα οποία στεγάζουν ή στέγαζαν δικαστικές υπηρεσίες, για κοινωφελείς σκοπούς (άρθρο 86), τα πειθαρχικά συμβούλια του άρθρου 146B του Υπαλληλικού Κώδικα (άρθρο 87), το Κτηματολογικό Γραφείο Δωδεκανήσου (άρθρο 88) και την κτηματογράφηση σε περιοχές όπου δεν έχει πραγματοποιηθεί ανάρτηση προσωρινών κτηματολογικών στοιχείων (άρθρο 89).

Το Μέρος Ζ' (90-91) περιλαμβάνει μεταβατικές (άρθρο 90) και καταργού-

μενες (άρθρο 91) διατάξεις, το δε Μέρος Η΄, ακροτελεύτιο άρθρο 92, για την έναρξη ισχύος του νόμου.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 4

Στο άρθρο 4 στοιχ. 3 του υπό ψήφιση νομοσχεδίου ορίζεται για τις ανάγκες του παρόντος νομοθετήματος ως σύντροφος «το πρόσωπο που τελεί σε σταθερή σχέση προσωπικής δέσμευσης, ανεξαρτήτως συγκατοίκησης ή μη, ο πρώην σύζυγος, τα μέρη συμφώνου συμβίωσης που έχει λυθεί, καθώς και ο πρώην σύντροφος». Δεδομένου ότι: α) οι διατάξεις του ν. 3500/2006 εφαρμόζονται και στους μόνιμους συντρόφους και στους πρώην μόνιμους συντρόφους (άρθρο 1 παρ. 2 στοιχ. γ΄ ν. 3500/2006), β) στις διατάξεις του παρόντος δεν υπάρχει αναφορά σε συντρόφους, γ) στην υπό ενσωμάτωση Οδηγία 2024/1385 δεν αναφέρεται ορισμός της έννοιας του συντρόφου, θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο, και προς αποφυγή σύγχυσης, να απαλειφθεί το στοιχ. 3 του άρθρου 4.

2. Επί του άρθρου 5

Στο άρθρο 5 αντικαθίσταται το άρθρο 315 του ΠΚ και ενσωματώνεται το άρθρο 3 της Οδηγίας 2024/1385, το οποίο προβλέπει το αδίκημα του ακρωτηριασμού γυναικών γεννητικών οργάνων. Εν προκειμένω, το άρθρο 3 της Οδηγίας ορίζει ότι τιμωρείται η πράξη του ακρωτηριασμού γυναικών γεννητικών οργάνων και ο καταναγκασμός ή η εξώθηση γυναίκας ή κοριτσιού να υποβληθεί σε πράξη ακρωτηριασμού. Το εν λόγω αδίκημα προβλέπεται επίσης και στο άρθρο 38 της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης που έχει κυρωθεί με το ν. 4531/2018). Στο άρθρο 38 της Σύμβασης περιλαμβάνεται, εκτός από την πράξη του ακρωτηριασμού, και ο εξαναγκασμός ή η παρότρυνση γυναίκας να υποβληθεί σε ακρωτηριασμό, καθώς και η υποκίνηση, ο εξαναγκασμός ή η παρότρυνση κοριτσιού να υποβληθεί σε ακρωτηριασμό.

Στο προτεινόμενο άρθρο 315 του ΠΚ ορίζεται ότι : «1. Όποιος με τη χρήση κάθε μορφής βίας ή απειλής βίας ή άλλων εξαναγκαστικών μέσων ή με επιβολή ή κατάχρηση εξουσίας ή αποσπώντας τη συναίνεση με τη χρήση απατηλών μέσων ή παρασύροντάς την, εκμεταλλευόμενος την ευάλωτη θέση στην οποία βρίσκεται, εξαναγκάζει γυναίκα να υποβληθεί σε εκτομή, αγκητρισμό ή οποιονδήποτε άλλον ακρωτηριασμό στο σύνολο ή σε μέρος των μεγάλων χειλέων του αιδοίου, των μικρών χειλέων του αιδοίου ή της κλειτορίδας, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δύο (2) ετών και χρηματική ποινή αν δεν συντρέχει περίπτωση να τιμωρηθεί αυστηρότερα με άλ-

λη διάταξη. Αν η πράξη διαπράχθηκε από μέλος της οικογένειας ή από πρόσωπο που συνοικούσε με το θύμα ή από δύο ή περισσότερα πρόσωπα ή με χρήση όπλου ή απειλή χρήσης όπλου ή σε βάρος ανήλικης γυναίκας ή από λόγους εκδίκησης, συντρέχει ιδιαίτερα επιβαρυντική περίπτωση.

2. Αν κάποια από τις πράξεις της παρ. 1 στις οποίες εξαναγκάστηκε το θύμα, είχε ως επακόλουθο τον θάνατο ή προξένησε βαριά σωματική βλάβη, επιβάλλεται κάθειρξη.

3. Με τις ποινές των παρ. 1 και 2 τιμωρείται και όποιος, για λόγους μη ιατρικούς και υπό τις περιστάσεις της παρ. 1, διενεργεί εκτομή, αγκητρισμό ή οποιονδήποτε άλλον ακρωτηριασμό στο σύνολο ή σε μέρος των μεγάλων χειλέων του αιδοίου, των μικρών χειλέων του αιδοίου ή της κλειτορίδας σε βάρος των προσώπων της παρ. 1.»

Θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο και σύμφωνο με την ενσωματωμένη Οδηγία και την Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, να διατηρηθεί στο κείμενο του προτεινόμενου άρθρου 315 του ΠΚ ως αξιόποινη συμπεριφορά ο εξαναγκασμός σε ακρωτηριασμό, χωρίς αναφορά σε συγκεκριμένους τρόπους τέλεσης της πράξης του εξαναγκασμού, και να περιληφθεί στο ίδιο άρθρο η εξώθηση γυναίκας να υποβληθεί σε ακρωτηριασμό. Επίσης, δεδομένου ότι ο ακρωτηριασμός γυναικείων γεννητικών οργάνων αποτελεί βαριά σωματική βλάβη (άρθρο 310 παρ. 3 του ΠΚ), η πρόβλεψη της επέλευσης βαριάς σωματικής βλάβης ως περαιτέρω αποτέλεσμα στην παρ. 2 του προτεινόμενου άρθρου 315 του ΠΚ είναι πιθανό να δημιουργήσει σύγχυση κατά την εφαρμογή της. Περαιτέρω, θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο και σύμφωνο με την Οδηγία να προβλέπεται, ανεξαρτήτως των περιστάσεων εξαναγκασμού, πλαίσιο ποινής για την πράξη του ακρωτηριασμού που δεν διενεργείται για ιατρικούς λόγους.

3. Επί του άρθρου 8

Στο άρθρο 8 του υπό ψήφιση νομοσχεδίου προστίθεται παρ. 5 στο άρθρο 337 του ΠΚ, ως εξής : « Όποιος κοινοποιεί ή αποστέλλει σε άλλον, χωρίς τη συναίνεσή του, με οποιονδήποτε τρόπο ή με τη χρήση της τεχνολογίας των πληροφοριών και επικοινωνιών, πραγματική ή σχεδιασμένη εικόνα ή οπτικό ή οπτικοακουστικό υλικό αποτυπωμένο σε ηλεκτρονικό ή άλλο υλικό φορέα, που απεικονίζει γεννητικά όργανα, κατά τρόπο που δύναται να προκαλέσει φόβο, ανησυχία ή σοβαρή ψυχολογική βλάβη στο πρόσωπο που λαμβάνει το υλικό αυτό, τιμωρείται με φυλάκιση έως τρία (3) έτη. Αν το αδίκημα του προηγούμενου εδαφίου διαπράχθηκε κατά ανηλίκου ή προσώπου που φέρει την ιδιότητα δημόσιου εκπροσώπου, δημοσιογράφου ή υπερασπιστή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή ο δράστης τελεί σε ιεραρχική σχέση ή σχέση εξάρτησης με το θύμα, συντρέχει ιδιαίτερα επιβαρυντική περίπτωση».

Εν προκειμένω, ενσωματώνεται το άρθρο 7 περ. γ' της Οδηγίας 2024/1385, το οποίο ορίζει ότι τιμωρείται «η μη ζητηθείσα αποστολή, μέσω ΤΠΕ, εικόνας, βίντεο ή άλλου παρόμοιου υλικού που απεικονίζει γεννητικά όργανα, όταν η εν λόγω συμπεριφορά ενδέχεται να προκαλέσει σοβαρή ψυχολογική βλάβη στο πρόσωπο που λαμβάνει το υλικό αυτό». Θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο και σύμφωνα με την Οδηγία η φράση «χωρίς τη συναίνεσή του» να αναδιατυπωθεί, ώστε να προκύπτει εάν η συναίνεση πρέπει να έχει προηγηθεί της κοινοποίησης ή της αποστολής του υλικού. Επίσης, επειδή η ιδιότητα του δημοσίου εκπροσώπου και υπερασπιστή ανθρωπίνων δικαιωμάτων συνιστά επιβαρυντική κατάσταση, θα ήταν σύμφωνα με την αρχή της νομιμότητας και σκόπιμο για την απρόσκοπτη εφαρμογή της διάταξης να ορισθούν, έστω ενδεικτικώς, οι έννοιες του δημοσίου εκπροσώπου και υπερασπιστή ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

4. Επί του άρθρου 12

Στο άρθρο 12 παρ. 1 του νομοσχεδίου ορίζεται ότι: «Με πλήρως και ειδικώς αιτιολογημένη διάταξη του αρμόδιου εισαγγελέα πρωτοδικών, μπορεί να διατάσσεται, με βάση την αρχή της αναλογικότητας και σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 5099/2024 (Α' 48) περί εντολών ανάληψης δράσης κατά παράνομου περιεχομένου, η αφαίρεση από τον διαχειριστή ιστοσελίδας ή τον πάροχο φιλοξενίας περιεχομένου το οποίο εμπίπτει στις αξιόποινες πράξεις της παρ. 2α του άρθρου 184, του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 και της παρ. 2 του άρθρου 333, της παρ. 5 του άρθρου 337 και του άρθρου 346 του Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019, Α' 95), καθώς και της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 927/1979 (Α' 139), όταν αφορά εκ προθέσεως υποκίνηση βίας ή μίσους κατά ομάδας προσώπων ή μέλους τέτοιας ομάδας που προσδιορίζεται με βάση το φύλο, εφόσον μπορούν να εντοπισθούν τα στοιχεία του διαχειριστή ή του παρόχου φιλοξενίας». Θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο η φράση «και της παρ. 2 του άρθρου 333» να αντικατασταθεί από τη φράση «και της παρ. 1 Α του άρθρου 333».

5. Επί του άρθρου 13

Στο άρθρο 13 τροποποιείται η παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 3500/2006, και στο εδάφιο β' της προτεινόμενης παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 3500/2006 ορίζεται ότι : «Όποιος τελεί την αξιόποινη πράξη του πρώτου εδαφίου ενώπιον ανηλίκου ή τελεί την πράξη του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 ή της παρ. 2 του άρθρου 333 του Ποινικού Κώδικα, περί απειλής, σε βάρος άλλου μέλους της οικογένειας, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι (6) μηνών.». Θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο η φράση «της παρ. 2 του άρθρου 333» να αντικατασταθεί από τη φράση «της παρ. 1 Α του άρθρου 333».

6. Επί του άρθρου 19

Στο άρθρο 19 τροποποιείται το άρθρο 19 του ν. 3500/2006, και στην παρ. 3 ορίζεται ότι: «Το θύμα ενδοοικογενειακής βίας κλητεύεται νόμιμα για μαρτυρία στο δικαστήριο. Αν απουσιάζει και το δικαστήριο κρίνει ότι για λόγους προστασίας της ψυχικής ή σωματικής του υγείας δεν είναι δυνατή η εμφάνισή του, τότε καλείται σε εξέταση με τεχνολογικά μέσα σύμφωνα με το άρθρο 238Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ή αναγιγνώσκεται η κατάθεσή του κατά την προανάκριση, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 363 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας». Η ανάγνωση της κατάθεσης του θύματος, αν ο κατηγορούμενος δεν είχε την ευκαιρία να θέσει ερωτήσεις σε κανένα στάδιο της διαδικασίας, συνιστά ουσιώδη περιορισμό του δικαιώματός του να εξετάζει τους μάρτυρες κατηγορίας (άρθρο 6 παρ. 3 δ' ΕΣΔΑ). Συνεπώς, προκειμένου το δικαστήριο να λάβει τη σχετική απόφαση περί ανάγνωσης ή μη, πρέπει να προβεί σε συνολική στάθμιση λαμβάνοντας υπόψη μια σειρά από παράγοντες, όπως για παράδειγμα η αποδεικτική βαρύτητα της κατάθεσης, η ύπαρξη άλλων αποδεικτικών στοιχείων, η προστασία της ψυχικής και σωματικής υγείας του θύματος, η δυνατότητα εξέτασής του με τεχνολογικά μέσα ως αντισταθμιστικά μέτρα (βλ., ενδεικτικά, Vasile Pruteanu κ.ά. κατά Ρουμανίας, 14.01.2025, παρ. 54 και επ.).

7. Επί του άρθρου 21 παρ. 2

Στο άρθρο 21 παρ. 2 ορίζεται ότι : «Για τις αξιόποινες πράξεις που εμπύπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3500/2006 (Α' 232), ως μέλη της οικογένειας θεωρούνται τόσο οι παρέχοντες όσο και οι αποδέκτες υπηρεσιών φορέα παροχής κοινωνικής μέριμνας». Με τον ν. 5090/2024 (άρθρο 117) προστέθηκε στον ορισμό των θυμάτων της ενδοοικογενειακής βίας, το πρόσωπο που δέχεται τις υπηρεσίες φορέα παροχής κοινωνικής μέριμνας στον οποίο ο δράστης εργάζεται (άρθρο 1 παρ.1 ν. 3500/2006). Η προτεινόμενη διάταξη εξομοιώνει τις σχέσεις μεταξύ προσώπων που παρέχουν υπηρεσίες φορέα κοινωνικής μέριμνας και προσώπων που δέχονται τις υπηρεσίες φορέα παροχής κοινωνικής μέριμνας με τις σχέσεις μελών οικογένειας για την εφαρμογή του ν. 3500/2006. Συνεπώς, επειδή τόσο οι παρέχοντες όσο και οι αποδέκτες υπηρεσιών φορέα παροχής κοινωνικής μέριμνας εμπίπτουν στο ρυθμιστικό πεδίο του ν. 3500/2006, θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο να τροποποιηθεί αντιστοίχως το άρθρο 1 παρ.1 του ν. 3500/2006.

8. Επί του άρθρου 28

Στο άρθρο 28 τροποποιείται το άρθρο 313 του ΠΚ και ορίζεται ότι: «Αν εξαιτίας συμπλοκής ή επίθεσης που έγινε από πολλούς επήλθε σωματική βλάβη ανθρώπου, καθένας από εκείνους που πήραν μέρος στη συμπλοκή ή στην επίθεση τιμωρείται για μόνη τη συμμετοχή του σε αυτή με φυλάκιση έ-

ως τρία (3) έτη και αν το θύμα είναι ανήλικο ή επήλθε θάνατος ή βαριά σωματική βλάβη ανθρώπου, με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους. Αν συμμετείχαν πρόσωπα τα οποία οπλοφορούσαν και επήλθε θάνατος ή βαριά σωματική βλάβη ανθρώπου, η πράξη του πρώτου εδαφίου τιμωρείται με κάθειρξη έως οκτώ (8) έτη». Προκειμένου να προκύπτει ο επικίνδυνος χαρακτήρας της συμπλοκής που δικαιολογεί τον κακουργηματικό της χαρακτήρα, θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο και σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας, η φράση «Αν συμμετείχαν πρόσωπα τα οποία οπλοφορούσαν» να αντικατασταθεί από τη φράση «Αν συμμετείχαν πρόσωπα τα οποία έκαναν χρήση όπλου».

9. Επί του άρθρου 34

Στο άρθρο 34 τροποποιείται το άρθρο 227 παρ. 1 ΚΠΔ και ορίζεται ότι: «Κατά την εξέταση ως μάρτυρα του ανήλικου θύματος των πράξεων που αναφέρονται στην παρ. 2α του άρθρου 184, στην παρ. 4 του άρθρου 323Α, στα άρθρα 312, 315 και 324, στην παρ. 5 του άρθρου 330, στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 333, στο άρθρο 336, στις παρ. 3 και 5 του άρθρου 337 και στα άρθρα 338, 339, 342, 343, 345, 346, 348, 348Α, 348Β, 348Γ, 349 και 351Α του Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019, Α' 95), στα άρθρα 6, 7 και 9 του ν. 3500/2006 (Α' 232), καθώς και στις παρ. 4 και 5 του άρθρου 24 και στο άρθρο 25 του Κώδικα Μετανάστευσης (ν. 5038/2023, Α' 81), διορίζεται και παρίσταται, ως πραγματογνώμων, ιδίως ειδικά εκπαιδευμένος παιδοψυχολόγος ή παιδοψυχίατρος και σε περίπτωση έλλειψής τους, ψυχολόγος ή ψυχίατρος, που υπηρετεί στα Αυτοτελή Γραφεία Προστασίας Ανήλικων Θυμάτων ή, όπου αυτά δεν λειτουργούν, στην αρμόδια Γενική Περιφερειακή Αστυνομική Διεύθυνση, ή που περιλαμβάνεται στον πίνακα πραγματογνωμόνων». Θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο η φράση «στην παρ. 5 του άρθρου 330» να αντικατασταθεί με τη φράση «στην παρ. 3 του άρθρου 330».

10. Επί του άρθρου 57

Κατά τις προτεινόμενες προσθήκες στην παράγραφο 1Α του άρθρου 1 του ν. 702/1977, «Στην αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού πρωτοδικείου υπάγεται η εκδίκαση αιτήσεων ακύρωσης ατομικών πράξεων διοικητικών αρχών που αφορούν: [...] γ) την έκδοση αδειών υπαίθριων διαφημίσεων και επιγραφών, καθώς και την αφαίρεση παράνομων υπαίθριων διαφημίσεων και επιγραφών και την επιβολή σχετικών προστίμων, δ) την εφαρμογή της αθλητικής νομοθεσίας [...]», αρμοδιότητας, ωστόσο, τριμελούς Διοικητικού Εφετείου (περιπτώσεις ι) και ιγ) της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν. 702/1977, όπως ισχύει).

Επισημαίνεται, κατά συνέπεια, η ανάγκη διαγραφής από την παράγραφο 1 του άρθρου 1 του ν. 702/1977 των ανωτέρω υπό ι) και ιγ) περιπτώσεων ακυ-

ρωτικής αρμοδιότητας Διοικητικού Εφετείου, οι οποίες, όπως προαναφέρθηκε, προστίθενται, αυτολεξεί, στην παρ. 1Α του ιδίου άρθρου, ως περιπτώσεις γ) και δ), αντιστοίχως, ακυρωτικής αρμοδιότητας Διοικητικού Πρωτοδικείου.

11. Επί του άρθρου 59

Κατά το προτεινόμενο, στις υποκείμενες σε ανακοπή πράξεις διοικητικής εκτέλεσης περιλαμβάνεται, κατά σχετική προσθήκη στο άρθρο 217 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999), και η ατομική ειδοποίηση του οφειλέτη του Δημοσίου.

Συναφώς επισημαίνεται ότι, υπό το ισχύον άρθρο 217 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και τον προϊσχύσαντα Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε. - ν.δ. 356/1974), επί ανακοπής κατά ατομικής ειδοποίησης θεωρείται ως συμπροσβαλλόμενη η, αδιαμφισβήτητα εκτελεστή, σχετική ταμειακή βεβαίωση της οφειλής, εφόσον προβάλλεται λόγος που πλήττει το κύρος της (ΣτΕ 1639/2003, 1357/1993).

Εξ άλλου, κατά το άρθρο 4 του νέου Κ.Ε.Δ.Ε (ν. 4978/2022), στην ατομική ειδοποίηση του οφειλέτη, η οποία «δεν εξομοιώνεται με την επιταγή προς πληρωμή», αναφέρονται, μεταξύ άλλων, και η ταμειακή βεβαίωση, δηλαδή «ο αριθμός και η χρονολογία καταχώρισης του χρέους ως δημοσίου εσόδου ή ο τίτλος στον οποίο βασίζεται το χρέος», η δε παράλειψη αποστολής ή κοινοποίησης της ειδοποίησης «δεν ασκεί επιρροή στο κύρος των αναγκαστικών μέτρων που λαμβάνονται κατά του οφειλέτη».

12. Επί του άρθρου 84

Με την προτεινόμενη διάταξη τροποποιείται η παράγραφος 7 του άρθρου 16 του ν. 4714/2020, που αφορά στην Επιτροπή Εξώδικης Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών, και ορίζεται ότι, σε περίπτωση που δεν υποβληθεί αίτηση για συνέχιση της δίκης από οποιονδήποτε από τους διαδίκους εντός εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίηση του πρακτικού ματαίωσης της συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς ή από τη σιωπηρή απόρριψη της αίτησης εξώδικης επίλυσης, λόγω άπρακτης παρόδου της κατά νόμο (άρθρο 16 παρ. 6 του ν. 4714/2020) προθεσμίας της Επιτροπής να αποφανθεί επί της σχετικής αίτησης, η δίκη καταργείται.

Από τη διατύπωση της προτεινόμενης ρύθμισης δεν φαίνεται να καταλαμβάνονται υποθέσεις στις οποίες το πρακτικό ματαίωσης της συμβιβαστικής επίλυσης έχει ήδη κοινοποιηθεί, κατά την έναρξη ισχύος του νόμου, και οι οικείες προσφυγές είτε δεν έχουν συζητηθεί, είτε δεν έχει προσδιορισθεί εκ νέου δικάσιμος. Σε κάθε περίπτωση, ενόψει και των δικονομικών συνεπειών που επάγεται η μη υποβολή ή η εκπρόθεσμη υποβολή της δήλωσης συνέχισης της δίκης, εφόσον σκοπός του νομοθέτη είναι η ρύθμιση να καταλάβει και τις ανωτέρω περιπτώσεις, πρέπει αυτό να ορισθεί ρητά με μεταβατική

διάταξη στην οποία θα τίθεται σχετική προθεσμία, από την έναρξη ισχύος των νέων διατάξεων.

Αθήνα, 22 Ιανουαρίου 2025

Οι Εισηγητές

Αθανασία Διονυσοπούλου

Επίκουρη Καθηγήτρια της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Επιστημονική Συνεργάτις

Ανδρέας Κούνδουρος

Προϊστάμενος του Τμήματος Ευρωπαϊκών Μελετών

Γεώργιος Φωτόπουλος

Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος

Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος

τ. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης

Επιστημονικών Μελετών

Αστέρης Πλιάκος

Ομότιμος Καθηγητής του Οικονομικού

Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Κώστας Μαυριάς

Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών